

Gevlekte Arons-
kelk.

Foto:
J. v. Eyk.

Over de plantengroei bij Lobith en Elten

door E. W. Clason

Wanneer in de haven van Tolkamer voet aan wal wordt gezet, zal men dadelijk genieten van de kleurrijke planten, die de dijken langs de grote rivieren kenmerken. Men verzuime niet om in het Verkade-album „Onze Groote Rivieren” te lezen, wat *Thijssen* daarover schreef, toegelicht door instructieve en mooie aquarellen. Echte speurders kunnen alleen al in de haven dagen bezig zijn om de dijkhellingen en beschoeiingen af te zoeken naar zeldzame adventieven, die ons land hier uit de eerste hand ontvangt van het Rijnwater en die zich in ons gebied meestal niet blijvend vestigen. Ook de ruige plaatsen bij steenfabrieken verdienen de aandacht, terwijl het voorts zeer lonend is zandige strandjes en duintjes langs de rivier naar dergelijke planten af te zoeken. Bij lage waterstand zal hier in de rivier zelf ongetwijfeld een groeiplaats van *Rivierfonteinkruid* te ontdekken zijn.

Volgen we de dijk stroomafwaarts, dan komen we in de *Bijland*. Dit gebied ligt binnen een in de achttiende eeuw van de rivier afgesneden bocht, de Oude Waal. Hier is een grote plas ontstaan door zandwinning; de oevers zijn

grotendeels nog te nieuw om voor plantenliefhebbers bijzonder aantrekkelijk te zijn. De Oude Waal heeft daarentegen een mooie begroeiing.

Gaan we van de haven stroomopwaarts, dan komen we eerst door Tolkamer met zijn voortdurende bedrijvigheid vanwege de douane, waar de hele week dóór dag en nacht winkels open zijn. Dadelijk boven Tolkamer is de overlaat, waar vroeger de splitsing was van Rijn en Waal en nog bij hoge waterstand het rivierwater naar de Oude Rijn afloopt. Daar groeit tussen de stenen veel Breukkruid en opvallend grote Ruige Weegbree. Dicht bij de Duitse grens bereiken we het dorpje Spijk, waar vele leden van de Natuurhistorische Vereniging „boer” Jansen kennen, vanwege diens grote medewerking aan verschillende kampen. Hier komen verschillende wildernissen voor, ontstaan door graven van klei voor de steenfabrieken, waar allerlei planten te vinden zijn. Langs de rustieke weggetjes is vooral Besanjer een opvallende plant. Op de akkers groeien op bruine rivierklei interessante onkruiden, men misse de gelegenheid niet om kennis te maken met Kleine Eironde en Spiesbladige Leeuwenbek, die men in Nederland niet vaak te zien krijgt.

Ondertussen lokt ons onweerstaanbaar de Elterberg, die zich tot 50 m boven het Rijndal verheft en de zuidpunt is van het zandeiland van Montferland, een gestuwd fragment van het hoogterras. De helling tegen het Rijndal is zeer steil en zowel landschappelijk als botanisch één der mooiste plekken van ons land. De grote weg van Elten oostelijk naar de rijksgrens slingert zich om de spoorlijn en hier liggen vele ruige terreinen met tal van merkwaardige planten. Bij de eerste overweg staat een oude molen en daarbij behoort Grijskruid, maar tussen het gras is het vóórkomen van veel Heideanjer onverwacht. Bij de tweede spoorwegovergang gaat de weg onder de spoorweg door: tegen de spoordijk in de richting van de grens staat Kruidvlier. De rand van het zandeiland ten westen van Elten heeft eveneens een soortenrijke plantengroei. Op de zuidhelling van de berg kan niet gerust worden, voordat Mantelanjer gevonden is. Op de oosthelling kan men planten vinden van de centreuropse bosflora, zoals grote exemplaren van Haagbeuk, Gevlekte Aronskelk, Reuzenzwenkgras, Torenkruid. Tenslotte het eigenlijke zandeiland, dat van Tolkamer uit op de fiets in één dag althans vluchtig verkénd kan worden tot Zeddum en 's Heerenberg toe. Men vindt er alle bekende planten van arme zandgronden, maar ook „indringers” van het Rijndal; in het westen zijn ook enkele lagere, veenachtige plekken. Mooie landschappen liggen om en in de naaldbossen op de hogere heuvels; de bossen zijn vooral mooi, waar ze een ondergroei van Adelaarsvaren hebben.

Wie nog meer gegevens over de planten van het gebied om Tolkamer wenst, moge ik verwijzen naar mijn artikel in „De Wandelaar in Weer en Wind” van december 1953, blz. 264—270.

Noot van de redactie: Voor het *IJsselvoorkamp*, dat o.a. deze omgeving zal bezoeken, sluit de aanmelding reeds op 20 april, zie: *Natura*, maart. p. 50.

De Veenwortel.

Nog een opgave van een vindplaats van bloeiende exemplaren van de landvorm van de veenwortel. Weg Terborg-Zeddum, dicht bij laatstgenoemde plaats (W. Ancma, Terborg).

Dr. H. R. Hoogenraad